



**PROGRAM POTPORE SEKTORU
SVINJOGOJSTVA ZA NADOKNADU GUBITKA
USLIJED NAREĐENIH MJERA ZA SUZBIJANJE
AFRIČKE SVINJSKE KUGE**

1. UVOD

Pojava afričke svinjske kuge potvrđena je u Republici Hrvatskoj u populaciji domaćih svinja Izvješćima Hrvatskog veterinarskog instituta broj V-7649/2023, Z-18676/2023 i Z-18673/2023 od 26. lipnja 2023. godine. Prvi slučaj afričke svinjske kuge u divljih svinja potvrđen je na području Vukovarsko-srijemske županije u lovištu XVI/102 - Mašanj, Izvješćem Hrvatskog veterinarskog instituta broj Z -19736/2023 od dana 5. srpnja 2023. godine.

Sukladno članku 36. stavka 5. Zakona o zdravlju životinja („Narodne novine“ broj 152/22 i 154/22) (u daljnjem tekstu: Zakon o zdravlju životinja), pri pojavi bolesti kategorije A odmah se određuju zone sukladno odredbama članka 64. Uredbe (EU) 2016/429¹ i odredbama Delegirane uredbe (EU) 2020/687². Na temelju članaka 3. i 7. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2023/594³ određene su zone ograničenja koje obuhvaćaju zonu zaštite i zonu nadziranja te zaraženo područje. Ministarstvo poljoprivrede donosi rješenje o određivanju zona ograničenja i zaraženog područja zbog izbijanja afričke svinjske kuge, uzimajući u obzir teritorijalni ustroj Republike Hrvatske. Ovisno o razvoju epidemiološke situacije, određuju se nove zone ograničenja i zaražena područja te ažuriraju postojeća.

U zonama ograničenja i zaraženom području provode se mjere određene naredbom donesenom na temelju članka 36. stavka 6. i članka 40. Zakona o zdravlju životinja, a koje odgovarajuće primjenjuju subjekti, druge relevantne pravne ili fizičke osobe koje drže i/ili prevoze i/ili rukuju životinjama ili proizvodima životinjskog porijekla namijenjenima za prehranu ljudi, hranom za životinje i nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu namijenjeni za prehranu ljudi, veterinari, ovlaštene veterinari, veterinarski inspektori, lovoovlaštenici i lovci.

Naredbom o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj iznimno je dopušteno premještanje svinja izravno u klaonicu određenu od strane Ministarstva poljoprivrede, nakon provedenog kliničkog pregleda svinja s povoljnim rezultatom i skladu s odredbama članaka 28. i 29. odnosno članaka 43. i 44. Delegirane uredbe (EU) 2020/687, pod uvjetom da meso podrijetlom od tih svinja bude podvrgnuto postupku prerade kako je određeno Prilogom VII. Delegirane uredbe (EU) 2020/687 u objektu klanja ili objektu za preradu određenom od strane Ministarstva poljoprivrede.

Naređene mjere nužne su kako bi se suzbilo širenje afričke svinjske kuge, ali iste imaju za posljedicu nemogućnost plasmana živih svinja po tržišnim cijenama. Obzirom na propisane postupke kao što je obvezna prerada i posebno označavanje, ali i nemogućnost iskorištenja trupa na način kao u slučaju klanja svinja sa područja koje nije obuhvaćeno mjerama kontrole primarni proizvođači u sektoru svinjogojstva koji se nalaze u zonama pod posebnim mjerama kontrole nisu u mogućnosti ostvariti tržišne cijene za proizvedene svinje.

Slijedom navedenog, nužno je i primjereno omogućiti dodjelu potpore primarnim proizvođačima u sektoru svinjogojstva kako bi se kompenzirao nastali gubitak prihoda za

¹ Uredba (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja“) (Tekst značajan za EGP) (SL L 84/1, 31.3.2016.) sa svim izmjenama i dopunama

² Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/687 od 17. prosinca 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pravila za sprečavanje i kontrolu određenih bolesti s popisa (Tekst značajan za EGP) (SL L 174/64, 3.6.2020.) sa svim izmjenama i dopunama

³ Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/594 od 16. ožujka 2023. o utvrđivanju posebnih mjera za kontrolu afričke svinjske kuge i o stavljanju van snage Provedbene uredbe (EU) 2021/605 (Tekst značajan za EGP) (SL L 79/65, 17.3.2023.)

životinje otpremljene na klanje iz objekata u predmetnim zonama te nadoknadila tržišna vrijednost za zaklane svinje uslijed provedbe naređenih mjera koje su na snazi.

2. CILJ PROGRAMA

Cilj Programa je dodjela potpore za kompenzaciju gubitka prihoda za životinje otpremljene na klanje iz objekata u zonama primjene naređenih mjera kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge sukladno relevantnim propisima i mjerama kontrole bolesti.

Proizvođači svinja čiji se objekti nalaze u zonama primjene naređenih mjera nisu u mogućnosti plasirati svinje po aktualnim tržišnim cijenama. Zbog navedenih okolnosti potrebno je dodijeliti potporu proizvođačima koji su pretrpjeli gubitke uzrokovane mjerama kontrole.

Cilj dodjele potpore je isključivo kompenzacija gubitka uzrokovanih mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj te neće imati negativan utjecaj na okoliš.

3. PRAVNA OSNOVA

Pravni temelj za donošenje ovoga Programa je članak 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18., 42/20., 127/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21. i 152/22.).

Potpore iz ovoga Programa spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU) te su prijavljene Europskoj komisiji na ocjenu u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU.

4. MJERA U PROVEDBI PROGRAMA

Sredstva će se dodijeliti proizvođačima s čijih objekata su svinje otpremljene u klaonicu određenu od strane Ministarstva poljoprivrede.

Iznos potpore utvrđuje se na način da se umnožak težine živih svinja isporučenih izravno u klaonicu (evidentiranih u sustavu razvrstavanja i označivanja na liniji klanja kao T1 ili T2) i prosječne cijene⁴ u tjednu koji je prethodio proglašenju zone primjene naređenih mjera na području na kojem se nalazi objekt prihvatljivog korisnika umanju za prihod od prodaje životinja koje su zaklane i druga plaćanja za iste prihvatljive troškove ukoliko postoje. Iznos potpore ne može premašiti 100% prihvatljivog troška i ne može biti veći od 0,80 eur/kg težine živih svinja odnosno 40% prosječne cijene u tjednu koji je prethodio proglašenju zone primjene naređenih mjera na području na kojem se nalazi objekt prihvatljivog korisnika.

Masa svinjskih trupova evidentirana na liniji klanja iskazuje se kao težina živih svinja koristeći prosječan randman prema podacima Državnog zavoda za statistiku⁵ koji iznosi 78%.

⁴ Notificirana cijena od strane Republike Hrvatske dostupna na DG AGRI za trup klase E iskazana kao eur/kg množena sa koeficijentom 0,80.

⁵ Priopćenje Državnog zavoda za statistiku od 14. lipnja 2023. godine – Klanje stoke i peradi u 2022. (POLJ-2023-3-5; ISSN 1334-0557)

5. PRIHVATLJIVI KORISNICI

Prihvatljivi korisnici su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga 1. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću⁶ te velika poduzeća, koja drže svinje. Svi korisnici moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- a) upis u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,
- b) upis u Registar objekata (farmi) i
- c) u razdoblju od pojave afričke svinjske kuge objekti u kojima drže svinje nalaze se u zoni ograničenja i/ili zaraženoj zoni.

6. OBLIK I NAČIN DODJELE POTPORE

Potpore se dodjeljuje u obliku izravnih bespovratnih sredstava, svi iznosi potpore moraju biti bruto iznosi, tj. prije odbitka poreza ili drugih troškova. Potpora se u cijelosti financira iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Na temelju dostavljene dokumentacije, podataka iz dostupnih registara i za ovu svrhu zatraženih podataka iz drugih registara obavlja se administrativna obrada zahtjeva za potporu.

7. FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA

Ukupna sredstva za provedbu Programa iznose 5.000.000,00 eura i osigurana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu s projekcijama za 2024. godinu unutar razdjela 060 Ministarstva poljoprivrede.

8. PROVEDBA PROGRAMA

Ministarstvo poljoprivrede odgovorno je za izradu i upravljanje ovim Programom. Program se primjenjuje na cijelom području Republike Hrvatske.

Program će se provoditi od 2023. godine, ovisno o datumu primitka odluke Europske komisije, do 31. prosinca 2024. godine.

Provedba ovog Programa propisat će se Pravilnikom, a provodit će ga Agencija za plaćanja u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju. Pravilnikom će se propisati detaljni uvjeti prihvatljivosti te potrebni dokazi o ispunjavanju uvjeta prihvatljivosti, razdoblje i način podnošenja zahtjeva za potporu, administrativna kontrola, isplata i povrat sredstava.

Ministarstvo poljoprivrede će poštovati tzv. "klauzulu mirovanja" te neće dodjeljivati potporu temeljem ovoga Programa prije dobivanja suglasnosti, odnosno odobrenja Europske komisije.

9. PRAVILA O DODJELI POTPORE

Potpore iz ovoga Programa ne mogu se zbrajati sa bilo kojom drugom potporom za iste prihvatljive troškove.

⁶ Uredba Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 327/1,21.12.2022.)

Prema ovom Programu ne mogu se dodijeliti potpore:

- poduzetnicima koji podliježu neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Europske komisije kojom se potpora ocjenjuje nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem,
- poduzetnicima u teškoćama, izuzev u slučaju kada su iste uzrokovane pojavom afričke svinjske kuge
- proizvođačima koji ne udovoljavaju propisanim obvezama vezano uz prevenciju i kontrolu afričke svinjske kuge

10. PRAĆENJE I IZVJEŠĆIVANJE

Ministarstvo poljoprivrede se obvezuje poštivati obveze transparentnosti i izvješćivanja. Informacije o dodjeli potpore čuvati će se najmanje 10 godina od datuma dodjele potpore i na zahtjev će se dostaviti Europskoj komisiji.